

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

УДК: 371

DOI: <https://doi.org/10.24195/ModernisationEP-2026-3>

М 74

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Протокол № 10 від 26 лютого 2026 року*

Рецензенти:

***Княжева Ірина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Університету Ушинського;*

***Тягнирядно Євгенія**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ.*

М 74 Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20 лютого 2026 року). Університет Ушинського. Одеса:
Бондаренко М.О., 2026. 372 с.

ISBN 978-617-8814-06-9

УДК: 371

*Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.*

ISBN 978-617-8814-06-9

- © Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2026;
- © Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області, 2026;
- © Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax», 2026.

СЕКЦІЯ № 2: ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....118

1. Андреева Т.Г. Психологічні особливості та механізми керування емоційним станом підлітків118
2. Алаторських І.В. Профільне навчання української мови та літератури: шлях до особистісної самореалізації учнів 129
3. Вівсюк О.О. Логіка успіху: як знання математики відкривають двері до престижних професій 140
4. Волянська Т.М. Навчання зарубіжної літератури в умовах профільної старшої школи – сучасні виклики та можливості 147
5. Gilko A. Teaching english in profile secondary school: modern challenges and innovative approaches 157
6. Довганюк С.О. Профорієнтаційний потенціал уроків української мови та літератури в умовах профільного навчання 164
7. Демченко В.В. Формування в учнів профорієнтаційних компетентностей на уроках фізичної культури у процесі використання ігрових видів спорту..... 174
8. Данілова І.В. Дослідницько-пошукова діяльність дошкільників як умова формування їх пізнавальних інтересів..... 178
9. Du Jingyi The role of visual arts in developing ethnocultural competence of modern school students 191
10. Зубрицька С.П. Старша профільна школа як простір особистісного та професійного становлення 198
11. Захарова А.А. Розвиток старшої профільної школи в умовах сучасних освітніх трансформацій..... 205
12. Іванова І.В. Профорієнтація в початковій школі як важлива складова формування особистості учня..... 212
13. Калінчук Л.О. Психолого-педагогічні особливості формування світогляду учнів підліткового віку під впливом комунікаційних технологій 222
14. Кораблев В.В. Сучасна інтроспекція параметрів застосування освітньої робототехніки у розрізі STEM-освітньої моделі навчання..... 236
15. Люлька О.С. Ідеї та практики Нової української школи у викладанні мистецтва в профільній старшій школі 241
16. Мороз Н.О. Профорієнтаційна робота з учнями початкової ланки у Новій українській школі..... 251
17. Маркітан С.В. Сучасний урок географії в старших класах: від карти до життєвих рішень..... 259
18. Прокопенко Т.В. Психолог у статусі кар’єрного радника: реалізація концепції профільного навчання в Новій українській школі 265
19. Павловська Ю.М. Пізнання власних здібностей як основа ранньої профорієнтації учнів початкової школи275

Волянська Тетяна Миколаївна,
вчитель зарубіжної літератури
Нерубайського академічного ліцею №1
Нерубайської сільської ради
Одеського району, Одеської області

НАВЧАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОЇ СТАРШОЇ ШКОЛИ – СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Актуальність дослідження. Оновлення системи загальної середньої освіти в Україні зумовлює переосмислення ролі навчальних предметів у старшій школі, зокрема в умовах упровадження профільного навчання. Профільна старша школа орієнтована на врахування освітніх потреб, інтересів і професійних намірів учнів, що зумовлює зміну змісту, форм і методів навчання гуманітарних дисциплін. У цьому контексті зарубіжна література постає не лише як складник мовно-літературної освіти, а як важливий засіб інтелектуального, культурного й ціннісного розвитку старшокласників. Навчання зарубіжної літератури у профільній школі відбувається в умовах істотних суспільних і культурних трансформацій. Глобалізаційні процеси, міжкультурна комунікація, активний розвиток цифрового середовища та зміна способів сприйняття інформації суттєво впливають на читацькі практики сучасної молоді.

Профілізація старшої школи водночас створює низку викликів для викладання зарубіжної літератури. Серед них – обмеження навчального часу в окремих профілях, зниження мотивації учнів нефілологічних напрямів, складність добору змісту, що був би значущим для різних освітніх траєкторій. Актуальною стає проблема забезпечення балансу між збереженням класичної літературної спадщини та включенням творів, близьких і зрозумілих сучасному старшокласнику. Водночас профільна старша школа відкриває нові можливості для розвитку предмета «Зарубіжна література». Диференціація та варіативність навчання дозволяють застосовувати поглиблений аналіз текстів у філологічних класах і компетентнісно орієнтовані підходи – в інших профілях. Зростає

потенціал міжпредметної інтеграції, проєктної діяльності, використання цифрових ресурсів і сучасних педагогічних технологій, спрямованих на формування читацької, культурної та громадянської компетентностей.

Виклад основного матеріалу. Профільна старша школа в Україні формується як самостійний рівень загальної середньої освіти, зорієнтований на академічну спеціалізацію та усвідомлений освітній вибір учнів. У такій моделі змінюється функція навчальних предметів, зокрема зарубіжної літератури, яка набуває не лише культурно-освітнього, а й світоглядного значення. Предмет спрямований на розвиток читацької культури, критичного мислення та ціннісних орієнтацій старшокласників. Це узгоджується з вимогами Державного стандарту профільної середньої освіти, де акцент зроблено на компетентнісному результаті навчання [3, с. 8–10].

Навчання зарубіжної літератури в профільній школі відбувається в умовах варіативності навчальних планів і різного статусу предмета в окремих профілях. У філологічних класах він має поглиблений характер, тоді як у нефілологічних – виконує загальнокультурну й інтегративну функцію. Це вимагає від учителя гнучкого добору змісту та методів роботи з художніми текстами. Водночас зберігається потреба в системному літературному розвитку учнів незалежно від обраного профілю.

Концепція профільної середньої освіти визначає старшу школу як простір академічної свободи та індивідуальних освітніх траєкторій. У цьому контексті зарубіжна література може бути інструментом міждисциплінарної інтеграції, поєднуючи літературні знання з історією, мистецтвом, філософією та мовною освітою. Таке бачення предмета відповідає науковим підходам до профілізації навчання, що розглядають гуманітарні дисципліни як основу формування цілісного світогляду учня [6, с. 22–24]. Важливою особливістю профільної старшої школи є орієнтація на самостійність і відповідальність учнів за результати навчання. Це змінює роль читання художніх творів, яке перестає бути виключно навчальним обов'язком і набуває характеру особистісного досвіду. Учень має можливість обирати теми, тексти та формати роботи, що

підвищує мотивацію до вивчення зарубіжної літератури. Такий підхід відповідає загальним засадам реформування загальної середньої освіти.

Навчальні програми з зарубіжної літератури для 10–11 класів профільного рівня передбачають глибше осмислення художніх явищ, роботу з першоджерелами та розвиток інтерпретаційних умінь. Значна увага приділяється аналізу тексту в культурному та історичному контексті, зіставленню літератур різних епох і народів. Це створює умови для формування цілісного уявлення про світовий літературний процес. Такі орієнтири чітко зафіксовані в чинних навчальних програмах [1, с. 5–7]. Профільна старша школа також актуалізує проблему відбору змісту навчання зарубіжної літератури. Обмеженість навчального часу в окремих профілях змушує зосереджуватися на ключових творах і темах, які мають найбільший освітній потенціал. Виникає потреба в узгодженні класичного літературного канону з інтересами сучасних старшокласників. Це питання потребує науково обґрунтованих методичних рішень.

Методика навчання зарубіжної літератури в умовах профільної школи передбачає активне використання аналітичних, проблемно-пошукових і проєктних методів. Учні залучаються до дискусій, порівняльного аналізу текстів, творчих інтерпретацій і міжпредметних проєктів. Такий підхід сприяє розвитку читацької компетентності та вміння аргументовано висловлювати власну позицію. Методичні аспекти цієї роботи ґрунтовно розкриті в сучасних навчальних посібниках [9, с. 41–44].

Важливою складовою навчання зарубіжної літератури є формування читацької компетентності старшокласників. У профільній школі вона розглядається як інтегрований результат знань, умінь і ціннісного ставлення до художнього слова. Учні навчаються не лише розуміти зміст тексту, а й аналізувати авторську позицію, художні засоби та ідейно-тематичні доміанти. Це особливо актуально в умовах зростання впливу цифрових медіа на читацькі практики молоді. Організація навчання зарубіжної літератури в профільній старшій школі має відповідати загальним принципам Нової української школи.

Серед них – дитиноцентризм, компетентнісний підхід, педагогіка партнерства та орієнтація на життєву практику. Реалізація цих принципів дає змогу підвищити освітню цінність предмета та зробити його значущим для учнів різних профілів. Саме на цьому наголошується в нормативних документах щодо реформування профільної освіти [2, с. 3–5].

Наукові дослідження з проблеми формування змісту профільного навчання підкреслюють необхідність балансування між академічністю та доступністю навчального матеріалу. Зарубіжна література в цьому сенсі має значний потенціал, оскільки дозволяє поєднувати глибокий аналіз тексту з обговоренням універсальних людських цінностей. Це сприяє розвитку емоційного інтелекту й культурної свідомості старшокласників. Такі підходи обґрунтовані в працях українських науковців [8, с. 56–59].

У підсумку навчання зарубіжної літератури в умовах профільної старшої школи постає як складний і багатовимірний педагогічний процес. Його ефективність залежить від узгодженості нормативних вимог, змісту освіти та методичних рішень учителя. Предмет має значний потенціал для розвитку ключових компетентностей, що підтверджується також міжнародними дослідженнями читацької грамотності. У цьому контексті зарубіжна література залишається важливим чинником гуманітарної освіти старшокласників [13, с. 17–19].

Сучасний етап розвитку профільної старшої школи актуалізує низку викликів у викладанні зарубіжної літератури, пов'язаних із трансформацією освітніх цілей і результатів навчання. В умовах реформування освіти акцент переноситься з засвоєння обсягу знань на формування ключових і предметних компетентностей. Це вимагає перегляду традиційних методів роботи з художнім текстом і посилення діяльнісного складника навчання. Зарубіжна література має адаптуватися до нових освітніх орієнтирів, визначених державною політикою у сфері освіти [4, с. 4–6].

Одним із суттєвих викликів є зниження читацької мотивації старшокласників, зумовлене домінуванням цифрових форматів споживання

інформації. Короткі тексти, візуальний контент і соціальні мережі формують фрагментарне мислення, що ускладнює сприйняття об'ємних художніх творів. У таких умовах учитель змушений шукати нові способи зацікавлення учнів літературою. Водночас це стимулює оновлення педагогічного інструментарію та переосмислення ролі читання.

Профілізація старшої школи також створює труднощі, пов'язані з нерівномірним розподілом навчального часу на предмет «Зарубіжна література». У нефілологічних профілях кількість годин часто є мінімальною, що обмежує можливості глибокого аналізу художніх текстів. Це потребує ретельного відбору змісту та концентрації на найбільш значущих темах і творах. Проблема оптимізації змісту навчання в профільній школі активно обговорюється в сучасних наукових дослідженнях [7, с. 18–20]. Ще одним викликом є необхідність урахування різного рівня читацької підготовки учнів, які приходять до старшої школи. Навіть у межах одного класу спостерігається істотна диференціація читацького досвіду та аналітичних умінь. Це ускладнює організацію спільної роботи з текстом і потребує індивідуалізації навчання. Разом із тим така ситуація відкриває можливості для застосування диференційованих завдань і гнучких форм оцінювання.

Виклики сучасного викладання зарубіжної літератури тісно пов'язані з упровадженням компетентнісного підходу. Учитель має спрямовувати навчальний процес не лише на аналіз художнього твору, а й на розвиток умінь інтерпретації, аргументації та критичного мислення. Це змінює структуру уроку й підвищує значення активних і інтерактивних методів навчання. Такий підхід узгоджується з ідеями Нової української школи [5, с. 11–13].

Водночас сучасні освітні умови відкривають нові можливості для розвитку предмета «Зарубіжна література». Профільна старша школа створює простір для міжпредметної інтеграції, зокрема з історією, мистецтвом, філософією та мовами. Це дозволяє розглядати літературні твори в широкому культурному контексті та робить навчання більш цілісним. Такий підхід підсилює практичну значущість предмета для учнів різних профілів.

Значний потенціал має використання сучасних педагогічних технологій у викладанні зарубіжної літератури. Проектна діяльність, групова робота, дискусії та творчі завдання сприяють активному залученню учнів до навчального процесу. Вони формують навички співпраці, комунікації та самостійного мислення. Методичні рекомендації щодо застосування таких підходів докладно представлені в навчально-методичних матеріалах з методики викладання літератури [10, с. 27–30]. Окрему роль у сучасному викладанні відіграють цифрові ресурси та електронні освітні платформи. Вони дозволяють урізноманітнити форми роботи з текстом, поєднувати читання з мультимедійними матеріалами та інтерактивними завданнями. За умови педагогічно виваженого використання цифрові інструменти можуть підвищити інтерес учнів до літератури. Водночас учитель має зберігати баланс між цифровими і традиційними формами навчання.

Важливою можливістю профільної старшої школи є наступність у формуванні читацької компетентності. Модельні навчальні програми з зарубіжної літератури для 5–9 класів закладають основу аналітичного читання, яка має розвиватися на старшому етапі навчання. Це дозволяє поступово ускладнювати завдання й переходити до глибшої інтерпретації художніх текстів. Така наступність є важливою умовою ефективного навчання [11, с. 6–8].

Розвиток читацької компетентності старшокласників залишається ключовим завданням викладання зарубіжної літератури. У профільній школі вона набуває ознак усвідомленої інтелектуальної діяльності, пов'язаної з аналізом смислів і цінностей художнього тексту. Учні вчать співвідносити прочитане з власним досвідом і сучасними суспільними процесами. Це сприяє формуванню зрілої читацької позиції [12, с. 2–4].

У викладанні зарубіжної літератури в профільній старшій школі дедалі очевиднішою стає потреба в такій організації навчання, за якої учень не лише читає художній текст, а й вступає з ним у діалог, осмислюючи прочитане крізь призму власного досвіду [11, с. 6–8].

Практика роботи зі старшокласниками показує, що найбільш результативними є форми діяльності, які надають учням простір для особистісної реакції на прочитане, зокрема читацькі щоденники, творчі та аналітичні завдання, проектна робота, дискусії й рефлексивні письмові тексти. Така організація роботи сприяє зростанню читацької зацікавленості, розвитку вміння мислити критично та забезпечує реалізацію компетентнісного підходу у викладанні зарубіжної літератури в умовах профільної освіти.

У сучасних умовах цифровізації освіти викладання зарубіжної літератури в профільній старшій школі набуває нових можливостей завдяки використанню цифрових освітніх ресурсів. Електронні платформи, мультимедійні матеріали, інтерактивні завдання та онлайн-інструменти для спільної роботи з текстом сприяють урізноманітненню форм навчальної діяльності й підвищенню зацікавленості учнів у читанні художніх творів. Цифрові технології дозволяють поєднувати традиційне читання з візуалізацією культурного та історичного контексту, організувати порівняльний аналіз літературних явищ, а також підтримувати індивідуальні освітні траєкторії старшокласників. Цифрові інструменти не замінюють безпосередню роботу з художнім текстом, а розширюють можливості його інтерпретації, що відповідає компетентнісним орієнтирам профільної середньої освіти[13, с. 17–19].

Отже, сучасні виклики викладання зарубіжної літератури у профільній старшій школі поєднуються з новими педагогічними можливостями. Успішна реалізація предмета залежить від здатності вчителя адаптувати зміст і методи навчання до умов профілізації. Зарубіжна література має потенціал стати важливим чинником інтелектуального й культурного розвитку старшокласників. Саме це визначає її значення в сучасній освітній парадигмі.

Висновки. Навчання зарубіжної літератури в умовах профільної старшої школи постає важливим складником сучасної гуманітарної освіти, зорієнтованої на формування ключових і предметних компетентностей учнів. Профілізація старшої школи змінює зміст і функції предмета, актуалізуючи його світоглядний, культурний та ціннісний потенціал. Зарубіжна література в

такому контексті виходить за межі традиційного вивчення текстів і стає засобом осмислення глобальних культурних процесів і людського досвіду.

У процесі дослідження встановлено, що сучасне викладання зарубіжної літератури супроводжується низкою викликів, зокрема зниженням читацької мотивації, обмеженістю навчального часу в окремих профілях та різнорівневою підготовкою старшокласників. Ці чинники потребують від учителя гнучкості, методичної майстерності та здатності до адаптації навчального матеріалу. Водночас вони стимулюють пошук нових педагогічних підходів і форм організації навчальної діяльності.

Профільна старша школа відкриває широкі можливості для оновлення викладання зарубіжної літератури через міжпредметну інтеграцію, використання проєктних і діяльнісних методів, упровадження цифрових освітніх ресурсів. Такі підходи сприяють активному залученню учнів до роботи з художнім текстом, розвитку критичного мислення, уміння аргументувати власну позицію та співвідносити літературні явища з сучасними реаліями.

Отже, ефективне викладання зарубіжної літератури у профільній старшій школі можливе за умови поєднання нормативних вимог, сучасних методичних підходів і урахування освітніх потреб учнів. Предмет має значний потенціал для формування культурної та читацької компетентності старшокласників, а також для їхнього особистісного й інтелектуального розвитку. Це підтверджує доцільність подальшого науково-методичного осмислення проблем і перспектив навчання зарубіжної літератури в умовах профільної освіти.

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. Зарубіжна література. 10–11 класи (профільний рівень). Навчальна програма. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-10-11-profil.pdf> (дата звернення: 15.01.2026).
2. МОН України. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ від 10.10.2024 року

- № 1451. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v1451729-24> (дата звернення: 16.01.2026).
3. Кабінет Міністрів України. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти : постанова від 25.07.2024 року № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/851-2024-%D0%BF> (дата звернення: 17.01.2026).
4. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року : розпорядження від 14.12.2016 року № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/988-2016-%D1%80> (дата звернення: 18.01.2026).
5. Міністерство освіти і науки України. Концепція Нової української школи. 2016. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 19.01.2026).
6. Кремень, В. Г., Топузов, О. М., Ляшенко, О. І., Мальований, Ю. І., & Засєкіна, Т. М. (2023). Профільна середня освіта: концептуальні засади для нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, Вип. №5(2), С. 1–8. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/389> (дата звернення: 20.01.2026).
7. Ляшенко О. І. Профільна середня освіта для Нової української школи: виклики та шляхи реалізації. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2024. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/434> (дата звернення: 21.01.2026).
8. Васьківська Г. О. та ін. Формування змісту профільного навчання : монографія. Київ, 2018. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713853/1/Monograf_2018%20didactics.pdf (дата звернення: 16.01.2026).

9. Удовиченко Л. М. Методика навчання зарубіжної літератури в школі : навчальний посібник. Київ, 2022. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41511/1/L_Udovychenko_Posibnyk_IF.pdf (дата звернення: 17.01.2026).
10. Поліщук Л. Б. Методика навчання зарубіжної літератури : навчально-методичні матеріали. Запоріжжя, URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi84/0063999.pdf> (дата звернення: 18.01.2026).
11. Міністерство освіти і науки України. Зарубіжна література. 5–9 класи : модельна навчальна програма (авт. Ніколенко О. М. та ін.). 2023. URL: <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prouhramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Zar.lit.5-9-kl.Nikolenko.ta.in.28.12.2023.pdf> (дата звернення: 19.01.2026).
12. Снегір'ова В. В. Читацька компетентність старшокласників у процесі аналізу художнього тексту : тези доповіді. 2019. URL: <https://surl.li/rdoxlc> (дата звернення: 20.01.2026).
13. OECD. PISA 2018 Assessment and Analytical Framework. Paris : OECD Publishing, 2019. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/04/pisa-2018-assessment-and-analytical-framework_d1c359c7/b25efab8-en.pdf (дата звернення: 21.01.2026).

Наукове видання

Колектив авторів

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
М. ОДЕСА, УКРАЇНА, 20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Українською мовою

Відповідальний редактор: Ірина Олександрівна Бартенєва
*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»*

Підписано до друку 06.03.2026 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 21,62. Наклад 300 прим.
Зам. № 0603/1

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні «Апрель»
ФОП Бондаренко М. О.
65045, м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
Тел.: +38 (048) 700 11 55
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014

